

REGIONAAL TUCHTCOLLEGE TE AMSTERDAM

00/144GZP

Het college heeft het volgende overwogen en beslist omtrent de op 21 juni 2000 binnengekomen klacht van:

A.

en

B.

k l a g e r s ,

tegen

C.

gezondheidszorgpsycholoog,

v e r w e e r s t e r .

1. Het verloop van de procedure

Het college heeft kennisgenomen van:

- het klaagschrift met de bijlage;
- het aanvullend klaagschrift van 14 juli 2000;
- het antwoord van 3 augustus 2000 met de bijlagen;
- de repliek van 18 augustus 2000;
- de dupliek van 21 september 2000;
- het proces-verbaal van het op 26 januari 2001 gehouden mondeling verhoor;
- de brief van verweerster van 14 februari 2001;
- de brief van 29 maart 2001 met bijlage van mr. D.;
- de brief van 6 april 2001 met bijlagen van mr. E.

De klacht is behandeld ter openbare terechtzitting van 24 april 2001, alwaar partijen zijn verschenen. Klagers werden bijgestaan door mr. E., advocaat te F. en verweerster door mr. D., advocaat te F.

2. De feiten

Op grond van de stukken en van hetgeen ter terechtzitting heeft plaatsgevonden, kan van het volgende worden uitgegaan:

Verweerster is opgeleid tot pedagoog. Zij is vervolgens op grond van de overgangsregeling Wet BIG via cursussen van het RINO gezondheidszorgpsycholoog geworden. Verweerster heeft een eigen praktijk, Pedagogisch Centrum G. genaamd. Aan deze praktijk is zij als enige verbonden. De doelgroep van de praktijk van verweerster bestaat uit personen die behoefte hebben aan psycho-educatie, en voorts personen die last hebben van hypochondrie, overwerktheid, stress, depressiviteit en/of die te maken hebben gehad met grensoverschrijdend gedrag. Verweerster behandelt ook wel tweede generatie oorlogsslachtoffers.

De klacht betreft de behandeling door verweerster van de meerderjarige gehuwde dochter van klagers, H., geboren op 8 november 1970, hierna te noemen H.

H. volgt sinds oktober 1998 de vierjarige post-HBO-opleiding tot Jungiaans Filosofisch Therapeut aan het opleidingsinstituut School der Universele Wijsheid (hierna de S.U.W.) te I.

In de door de S.U.W. in het studiejaar 1999/2000 uitgegeven brochure over deze opleiding staat het volgende vermeld:

"Heden ten dage blijkt dat er, zowel in persoonlijke als in therapeutische zin, een groeiende belangstelling is voor de denkwijze van Prof. Dr. C.G. Jung.

Een Jungiaans Filosofisch Therapeut is een gesprekspartner die werkt vanuit de filosofische en analytisch psychologische ideeën van Jung.

In een filosofisch therapeutisch consult biedt de therapeut de cliënt de mogelijkheid om de hulpvraag te bezien in het kader van de Jungiaanse context.

De vierjarige opleiding is deels ervaringsgericht en geeft daarom, behalve vorming tot Jungiaans Filosofisch Therapeut, mogelijkheden voor de persoonlijke ontwikkeling van de student. Innerlijke groei wordt voor een deel door intellectuele inzet bereikt, maar evenzeer door in te gaan op het natuurlijke integratieproces.

Voor de afgestudeerde therapeut biedt dit natuurlijke integratieproces, alsmede andere elementen uit het gedachtegoed van Jung, de belangrijkste conceptuele achtergrond daar waar het in het contact met de cliënt gaat om inzicht in de menselijke ziel.

De opleiding biedt, als eerste in Nederland de mogelijkheid zich te scholen in de Jungiaans Filosofisch Therapeutische werkwijze."

Behalve de opleiding tot Jungiaans Filosofisch Therapeut verzorgt de S.U.W. blijkens de brochure eveneens de opleidingen tot Tarotist, de Hogere beroepsopleiding Hypnotherapie en de opleiding tot droomwerktherapeut.

Verweerster was tot begin 2000 als docente verbonden aan de S.U.W. Zij gaf daar in het tweede jaar van de opleiding tot Jungiaans Filosofisch Therapeut een driedaagse workshop over het gebruik van tekeningen tijdens een behandeling, als techniek om onbewuste processen zichtbaar te maken. Verweerster heeft H. tijdens de workshop voor het eerst ontmoet.

Leerlingen van de S.U.W. zijn in het kader van de opleiding verplicht om op eigen kosten een leertherapie te volgen teneinde te kunnen ervaren hoe het voelt om in therapie te zijn. Een vereiste is dat de leerling bij twee leertherapeuten een leertherapie volgt van elk 30 zittingen. De S.U.W. stelt geen deskundigheidseisen aan de leertherapeut.

H. heeft verweerster verzocht of zij bij haar de leertherapie kon volgen. Verweerster heeft hiermee ingestemd. Op 4 januari 1999 is H. bij verweerster in leertherapie gekomen. De sessies vonden ongeveer een keer in de drie weken in G. plaats. In het kader van de leertherapie kwam aan de orde dat H. last had van depressiviteit en dat zij zich onzeker voelde. Verweerster heeft H. tijdens de gesprekken laten vertellen over haar jeugd en heeft haar indien nodig uitgevraagd. H.H. vertelde verweerster toen over grensoverschrijdend gedrag van klager in fysieke, emotionele en seksuele zin. Verweerster heeft naar aanleiding van hetgeen voorviel in de therapie contact opgenomen met haar supervisor die psycho-analyticus is. Duidelijk werd dat H. met name behoefte had aan reguliere therapie. Voor verweerster was het dan ook de vraag of zij H. hiervoor niet moest verwijzen naar een andere therapeut. Uiteindelijk heeft verweerster in overleg met haar supervisor besloten dat zij H. zelf kon blijven begeleiden.

H. heeft inmiddels het contact met klagers beëindigd. Gesprekken van H. met klagers in het bijzijn van een bemiddelaar hebben geen resultaat gehad. Klagers ontkennen dat sprake is geweest van onzedelijke handelingen van klager jegens H.

In het najaar van 1999 hebben klagers diverse keren telefonisch contact opgenomen met verweerster over H. en de in hun gezin door de therapie ontstane situatie. Verweerster heeft klagers met hun vragen verwezen naar de praktijk voor seksuologie en relatie-therapie van drs. I., psycholoog te J. Klagers hebben met I. een gesprek gehad maar dat was geen succes.

Na een jaar heeft H. aan verweerster te kennen gegeven dat het beter met haar ging en na ongeveer 30 sessies heeft verweerster H. overgedragen aan een andere leertherapeut van de school. De therapie was toen nog niet afgerond.

In het begin van het jaar 2001 heeft verweerster haar docentschap bij de S.U.W. opgezegd omdat de kwaliteit van de school naar haar mening achteruitging.

3. Het standpunt van klagers en de klacht

Klagers verwijten verweerster - zakelijk weergegeven – dat zij:

- op H. de verkeerde therapie heeft toegepast. Zij heeft misbruik gemaakt van de suggestibiliteit van H. en heeft haar incestueuze herinneringen opgedrongen. Daarbij heeft zij zich te weinig gerealiseerd welke schade zij heeft aangericht zowel jegens de ouders als jegens H.
- elke vorm van communicatie met hen heeft afgewezen. Er was een afspraak gemaakt voor een gesprek met klagers maar verweerster heeft die afspraak zonder opgave van redenen geannuleerd. Daarbij komt dat verweerster klagers niet te woord wil staan en zij correspondentie niet heeft beantwoord.

4. Het standpunt van verweerster

Verweerster meent dat de klacht niet gegrond is. Met betrekking tot het eerste gedeelte van de klacht heeft verweerster aangevoerd dat H. haar heeft verteld over haar jeugd en de ervaringen die zij daarin heeft opgedaan. De rol van verweerster was daarbij die van een luisteraar. De vragen die verweerster stelde waren veelal open en gericht op het ophelderen van onduidelijkheden en tegenstrijdigheden. Voorts waren de vragen gericht op het verband tussen de klachten van H. en de gebeurtenissen in het verleden. Verweerster heeft daarbij een gepaste kritische distantie in acht genomen. Verweerster heeft voorts haar opstelling jegens H. besproken met haar supervisor, die psycho-analyticus is. Deze steunde verweerster in het door haar ten opzichte van H. gevoerde beleid.

Verweerster meent dat het tweede gedeelte van de klacht evenmin gegrond is.

H. is een reeds lang meerderjarige vrouw die bij verweerster in therapie is gekomen. Verweerster heeft ten aanzien van hetgeen in de therapeutische sessies is voorgevallen een geheimhoudingsplicht. Zij kon dan ook niet met de ouders van H. in gesprek treden over de therapie. Verweerster bestrijdt dat zij een afspraak met klagers heeft gemaakt voor een gesprek. Wellicht is die suggestie bij klagers ontstaan maar verweerster wilde niet met hen in gesprek komen. Zij had H. immers in behandeling en een gesprek zou licht de vertrouwelijkheid tussen hen kunnen schaden. Daarbij komt dat verweerster klagers uitgebreid telefonisch te woord heeft gestaan en de brieven van hun advocaat heeft beantwoord.

5. De beoordeling

Het college stelt voorop geen uitspraak te kunnen doen over het waarheidsgehalte van de herinneringen van H. zoals deze tijdens de therapeutische sessies bij verweerster naar voren zijn gekomen. Het college beschikt niet over het bij verweerster aanwezige dossier van H., aangezien H. bij brief van 22 maart 2001 haar aanvankelijk gegeven toestemming voor het verstrekken van gegevens aan het college heeft ingetrokken.

De vraag of er sprake is geweest van incest of anderszins grensoverschrijdend handelen door klager zal in het navolgende dan ook in het midden worden gelaten.

Met betrekking tot het eerste klachtonderdeel is het college van oordeel dat dit niet gegrond is. Voor zover het college hierover kan oordelen, nu geen gegevens uit het dossier van H. bekend zijn geworden, heeft verweerster geen onjuiste therapie toegepast.

Er is geen reden om aan te nemen dat H. door verweerster is gehersenspoeld, zoals klagers stellen. Verweerster heeft zich opgesteld als passief luisteraar en heeft indien noodzakelijk vooral open vragen gesteld. Deze vorm van therapie houdt geen hoge graad van suggestiviteit in. Daarbij komt dat verweerster over H. contact heeft gehad met haar supervisor, die verweerster heeft gesteund in haar therapeutische opstelling jegens H.

Met betrekking tot het tweede klachtonderdeel is, gelet op de gemotiveerde betwisting door verweerster, niet komen vast te staan dat partijen een afspraak voor een gesprek hebben gemaakt en dat deze op het laatste moment door verweerster is afgezegd, zoals klagers stellen. Reeds om deze reden kan niet worden gesproken van tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen van verweerster in deze.

Daarnaast heeft verweerster juist gehandeld door klagers te verwijzen naar een collega-psycholoog alwaar zij terecht zouden kunnen met hun vragen. Op verweerster rust een geheimhoudingsplicht. Zij mag aan derden (waartoe ook klagers als ouders van een meerderjarige dochter behoren) geen informatie omtrent een therapie verstrekken tenzij met toestemming van de cliënt. Anders dan klagers stellen heeft verweerster de collega-therapeut wel tevoren ingelicht over de aard van de problemen in het gezin. Dat klagers niet tevreden waren over het consult bij de collega-therapeut doet hier niet aan af.

Tenslotte is in voldoende mate komen vast te staan dat verweerster klagers uitgebreid telefonisch te woord heeft gestaan en dat zij begrip heeft getoond voor hun situatie. Voorts heeft verweerster de brieven van de advocaat van klagers in voldoende mate beantwoord. Verweerster is dan ook niet tekortgeschoten in de bejegening van klagers.

Het college heeft bij de beoordeling van de klacht stilgestaan bij het gegeven dat de behandeling plaatsvond in het kader van een leertherapie, als onderdeel van de opleiding tot

Jungiaans Filosofisch Therapeut. Deze opleidingsinstelling stelt daarbij geen deskundigheidsvereisten aan de leertherapeut, maar wel de eis dat de leerling bij twee leertherapeuten een leertherapie ondergaat van elk 30 zittingen.

Het college is van mening dat een leertherapie niet mag worden gelijkgesteld aan een reguliere therapie, maar wel tenminste moet voldoen aan de voor een reguliere therapie

geldende eisen. Hoewel binnen de opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog een leertherapie niet vereist is, mag er van worden uitgegaan dat de gezondheidszorgpsycholoog, die zich aanbiedt als leertherapeut, kennis heeft van wat gangbaar is bij therapieopleidingen die een leertherapie verplicht stellen.

Bij de erkende psychotherapieopleidingen geldt dat de leertherapeut aan bepaalde deskundigheidsvereisten moet voldoen en als vertrouwenspersoon de therapie zolang als nodig is kan continueren en naar behoren kan voltooien.

In het onderhavige geval wordt aan geen van deze criteria voldaan. Bij de desbetreffende opleiding golden geen deskundigheidsvereisten voor de leertherapeut en was de continuïteit van de therapie bij een en dezelfde leertherapeut niet gegarandeerd. Onduidelijk is gebleven of de klachten in voldoende mate behandeld werden binnen de vereiste 30 zittingen.

Ook de voorwaarde van overgang naar een andere leertherapeut na 30 zittingen lijkt in strijd met het algemeen aanvaarde criterium dat een leertherapie in ieder geval moet voldoen aan de vereisten die voor elke reguliere behandeling gelden.

In het algemeen dient de gezondheidszorgpsycholoog zich er naar de mening van het college terdege van te vergewissen dat een leertherapie uitgevoerd kan worden volgens de gangbare normen. Indien een opleidingsinstelling van deze normen afwijkt, dient de nodige voorzichtigheid in acht te worden genomen bij het zich aanbieden als leertherapeut.

Deze overwegingen hebben uiteindelijk geen invloed gehad op de beoordeling van de gegrondheid van de klacht. Wel is het college van mening dat de positie van de gezondheidszorgpsycholoog in de functie van leertherapeut door de betreffende beroepsverenigingen kritisch moet worden bezien.

De conclusie luidt dat de klacht ongegrond is. Verweerster heeft niet in strijd gehandeld met het belang van een goede uitoefening van de individuele gezondheidszorg.

Om redenen, aan het algemeen belang ontleend, zal de beslissing, zodra zij onherroepelijk is, op na te melden wijze worden bekendgemaakt.

6. De beslissing

Het Regionaal Tuchtcollege wijst de klacht af.

Bepaalt voorts dat de eindbeslissing ingevolge artikel 71 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg in de Nederlandse Staatscourant zal worden bekendgemaakt en ter bekendmaking zal worden aangeboden aan de tijdschriften De Psycholoog, het NVO-Bulletin en het Tijdschrift voor Gezondheidsrecht.

Aldus gewezen op 24 april 2001 door:

mr U.W. baron Bentinck, voorzitter,

B.R. Jedding en J.L. Elzinga, leden-gezondheidszorgpsycholoog,

met mr. E.A.M. Driessen als secretaris, en uitgesproken ter openbare terechtzitting van

19 juni 2001 door de voorzitter in aanwezigheid van de secretaris.

w.g. mr. U.W. Bentinck, voorzitter,

w.g. mr. E.A.M. Driessen, secretaris.